

هیولای هاوکلاین

(یپارد براتیگان

ترجمه‌ی

مسیحین نوش‌آذر

انتشارات مروارید

براتیگان، ریچارد، ۱۹۳۵-۱۹۸۴ م.	سرشناسه:
Brautigan, Richard	
هیولای هاوکلاین / ریچارد براتیگان؛ ترجمه‌ی حسین نوش آذر.	عنوان و نام پدیدآور:
تهران: مروارید، ۱۳۸۸.	مشخصات نشر:
۱۳۱ ص:؛ ۱۶/۵×۲۱/۵ س.م..	مشخصات ظاهری:
978-964-191-095-4	شابک:
فیبا	وضعیت فهرست‌نویسی:
Hawklime monster a gothic western. : عنوان اصلی:	یادداشت:
کتاب اول: هاوانی، ص. ۱۱-۴۳. کتاب دوم: خانم هاوکلاین؛	مندرجات:
ص. ۴۷-۵۳. کتاب سوم: هیولای هاوکلاین، ص. ۵۷-۱۳۱.	
داستان‌های آمریکایی - قرن ۲۰ م.	موضوع:
نوش آذر، حسین، ۱۳۴۲ -، مترجم.	شناسه‌های زودده:
PS ۳۵۰۵ / ۱۶۸۹ ۱۳۸۸	رده‌بندی کنگره:
۸۱۳/۵۴	رده‌بندی دیویی:
۱۹۲۹۷۳۷	شماره کتابشناسی ملی:

اسرار و اسرار

تهران، خیابان انقلاب، روبه‌روی دانشگاه تهران، پلاک ۱۱۸۸/ص. پ. ۱۶۵۴ - ۱۳۱۴۵

دفتر: ۶۶۴۰۰۸۶۶ - ۶۶۴۱۴۰۴۶ - ۶۶۴۸۴۶۱۲ فاکس: ۶۶۴۸۲۰۲۲

فروشگاه (۱): ۶۶۴۶۷۸۴۸ - فروشگاه (۲): ۸۸۲۷۵۲۲۱

morvarid_pub@yahoo.com

فروش اینترنتی: www.fimorvarid.ir

هیولای هاوکلاین

ریچارد براتیگان

ترجمه‌ی حسین نوش آذر

تولید فنی: الناز ایللی

صفحه‌آرایی: تبنا حسامی

چاپ اول زمستان ۱۳۹۰

چاپخانه گلشن

تیراژ ۱۶۵۰

شابک ۹۷۸-۹۶۴-۱۹۱-۰۹۵-۴ ۹۷۸-۹۶۴-۱۹۱-۰۹۵-۴

۳۰۰۰۰ ریال

مقدمه

«هیولای هاوکلاين»، پنجمين رمان ريچارد براتيانگان و نخستين رمان تلفيقي اوست که در دومين دوره‌ي آفرينش ادبي‌اش، ظرف يك سال - از ۱۹۷۲ تا ۱۹۷۳ - در کليه‌اي اجاره‌اي در مونتانا، در حلقه‌ي هنرمندان و نويسندگاني که خود را «دار و دسته‌ي مونتانا»^۱ مي‌خواندند نوشت و در سال ۱۹۷۴ در نيويورک منتشر کرد. حقوق اين اثر را توليدکننده‌اي به نام هال اشبي^۲ به مبلغ سي هزار دلار از براتيانگان خريد. ابتدا قرار بود جک نیکلسون^۳ و داستين هافمن^۴ در نقش دو هفت‌تيرکش اين داستان بازی کنند، اما براتيانگان نپذيرفت صحنه‌هايي به داستان اضافه کند و هاليوود هم از رأي خود برگشت و کتاب هرگز فيلم نشد. اين رمان که تلفيقي از رمان‌هاي وسترن و رمان گوتيك است، همچنان از مهم‌ترين مضامين دوره‌ي نخست آفرينش ادبي نويسنده، يعني «عشق به بدويت» و نقد «رؤيای آمريکايي» نشان دارد. آرزوهاي جاه‌طلبانه‌ي پروفيسور هاوکلاين، همان رؤيای آمريکايي است که در اين داستان، چنان‌که خواهيدديد، به يك هيولا با سويه‌هاي اهريمي و سرانجام به شر محض تبديل مي‌شود. چنين است که هيولای هاوکلاين که برخي منتقدان، آن را به تمثيلي از علم‌باوري خوشبينانه‌ي انسان غربي در آغاز قرن بيستم و برخي آن را به توانايي انسان در تخيل و تخيل‌تعبير کرده‌اند، مي‌کوشد سايه‌ي خود را بيش از پيش گسترش دهد و آدمي را از هويت فرهنگي و فرديت خویش تهی کند و او را به بازی بگيرد. اگر در تفسير اين داستان به خطا نرفته باشيم، به‌ندرت اثری مي‌توان يافت که تا

۱. The Montana Gang
4. Dustin Hoffmann

2. Hal Ashby

3. Jack Nicholson

این حد، نمایانگر «روح زمان» و معاصر انسانِ امروز باشد. این اثر تمثیلی و هزل‌آمیز^۱ در واقع، از سه بخش یا به تعبیر نویسنده، از سه «کتاب» تشکیل شده است: کتاب اول یک داستان وسترن^۲ و کتاب سوم یک داستان گوتیک^۳ بر گرت‌های اثری به نام «شکار سنارک»^۴ نوشته‌ی لوئیس کرول^۵، نویسنده‌ی «آلیس در سرزمین عجایب» است. کتاب دوم که بر محور یکی از مهم‌ترین مضامین ادبیات فانتاستیک، یعنی موضوع «همزاد» شکل می‌گیرد، جهان دوبعدی وسترن را به جهان پیچیده‌ی گوتیک پیوند می‌دهد. از این منظر، سرگردانی هفت‌تیرکش‌های عامی اما دقیق و حرفه‌ای این داستان در دنیای پیچیده‌ی گوتیک، امری طبیعی و از برخی لحاظ اجتناب‌ناپذیر است. در آمیختگی این دو جهان، یکی ساده و دوبعدی و دیگری در نهایت پیچیدگی، موجب می‌شود سوءتفاهم‌هایی بین شخصیت‌ها پدید آید و آنها در برقراری یک ارتباط بنیاده و انسانی با یکدیگر درمانند. به‌رغم این پیچیدگی‌ها، داستانی که براتیگان روایت می‌کند، سرگرم‌کننده و مشحون از طنز و مطایبه و در مجموع، بسیار خوش‌خوان است. این کتاب چنان راحت خوانده می‌شود که منتقد نیویورک تایمز در زمان انتشار آن که مصادف بود با بحران انرژی در جهان، در نقد کوتاهی نوشت: این کتاب را می‌توان در چند ساعت با یک چراغ‌قوه‌ی کوچک هم خواند. یکی از دلایل جذابیت «هیولای هاوکلاين» این است که نویسنده به حقیقت داستان، یعنی به «طرح داستانی»، «شخصیت‌پردازی»، «صحنه‌آرایی» و «فضاسازی» و «مضمون» وفادار می‌ماند. براتیگان در این داستان، شخصیت‌ها را روی صحنه می‌آورد و آنها را با هم درگیر می‌کند. در نتیجه، حوادثی اتفاق می‌افتد و مشکلاتی پیش می‌آید که شخصیت‌ها موفق می‌شوند برای آن، راه‌حلی پیدا کنند. در این روند، حوادثی غیرمنتظره روی می‌دهد و نقاط عطفی در داستان پدید می‌آید که مانند هر داستان سینمایی دیگری، با تضادها و تقابل‌های فراوانی مانند سرما و گرما، نور و سایه، مرد و زن، پیچیدگی و سادگی، بر جذابیت داستان می‌افزاید. دو هفت‌تیرکش حرفه‌ای که در زندگی سردرگم‌اند، اجیر می‌شوند که در یک عمارت زردرنگ وسیع، هیولایی

1. parody 2. Western 3. Gothic 4. The Hunting of the Snark
5. Lewis Carol

را به قتل برسانند. سفر آنان از پرتلند در اورگان تا شهر دورافتاده‌ای به نام «بیلی» به گشت‌وگذاری در تاریخ غرب وحشی مبدل می‌گردد. سپس قهرمانان داستان، ناگهان وارد جهانی پیچیده می‌شوند که هیولایی در آن پنهان شده است. مثل این است که آمریکا در آغاز قرن بیستم، فقط در یک روز، سادگی غرب وحشی و طبیعت بکر را وامی‌نهد و به عصر ویکتوریایی با همه‌ی پیچیدگی‌ها و هیولاهای علم و هنرش وارد می‌شود.^۱ بدیهی است که جنس زبان هم در این داستان دگرگون می‌شود. اگر در کتاب اول، زبان داستان ساده و دیالوگ‌ها عامیانه است، در کتاب سوم، زبان پیچیده‌تر و دیالوگ‌ها، در مجموع، مجرد و نمایشی می‌شود. اصولاً یکی از مهم‌ترین ویژگی‌های آثار براتیگان این است که جنس زبان، با تحول شخصیت‌ها و دگرگونی فضاها تغییر می‌کند. این امر در زبان فارسی ممکن است بیشتر به چشم بیاید و این تصور را در برخی خوانندگان و حتی برخی منتقدان ناآشنا با این ظرافت‌ها به‌وجود آورد که گویا زبان اثر یکدست نیست. یکدست کردن زبان آثار براتیگان، بزرگ‌ترین خطایی است که یک مترجم می‌تواند مرتکب شود. در اینجا ممکن است از خود بپرسیم که تلفیق انواع ادبی که بعضاً با هم سازگار و همخوان نیست و چنین مشکلاتی به‌وجود می‌آورد، اصولاً چه ضرورتی دارد؟ پژوهشگری به نام کریستین بروکرز^۲ با بررسی آثار برخی نویسندگان پست‌مدرن آمریکایی نشان می‌دهد که این گروه از نویسندگان در دهه‌ی هفتاد میلادی با رویکرد به ادبیات تلفیقی و هزل کوشیدند داستان‌نویسی آمریکا را از برخی کلیشه‌ها پاک کنند و خود را از

۱. پژوهشگری به‌درستی به این نکته اشاره می‌کند که «هیولای هاوکلاین» بیالگر این واقعیت است که همان‌گونه که غرب وحشی معنا باخت، غرب نیز سرانجام مفهوم کنونی‌اش را از دست می‌دهد و از تمدن غرب، تنها «مدرنیته» در یک مفهوم جهان‌شمول باقی می‌ماند. نگاه کنید به:

Robert Murary Davis. *Playing Cowboys: Low Culture and High Art in the Western*. University of Oklahoma Press, 1992

این کتاب که توسط دانشگاه اوکلاهما منتشر شده، در کتابخانه‌ی مجازی گوگل در دسترس همگان است.

2. Christine Brooke-Rose, *A Rhetoric of the Unreal: Studies in Narrative and Structure, Especially of the Fantastic*, Cambridge University Press

این کتاب نیز که توسط دانشگاه کمبریج منتشر شده، در کتابخانه‌ی مجازی گوگل در دسترس همگان قرار دارد.

زیر نفوذ ادبیات اروپا برهاندند. ادبیات معاصر آمریکا سال‌هاست که دوران تلفیق و هزل و تجربه‌گری را پشت سر نهاده و نه تنها خود را از سلطه‌ی ادبیات اروپا رها نیده، بلکه ادبیات داستانی اروپا را تحت تأثیر خود قرار داده است. این کتاب، نشانگر نخستین تلاش‌ها در بازخوانی انتقادی تاریخ آمریکا و دستیابی به تشخیص ادبی از طریق تلفیق انواع گوناگون و بعضاً ناسازگار ادبی با یکدیگر است.

حسین نوش‌آذر

پاریس، ۱۲ نوامبر ۲۰۰۹

www.ketab.ir